

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZAM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

Buda várában.

Kolozsvár, márc. 20.

Bécsben, a régi római császárság maradványai várában, az osztrák császár termeiben, császári tanácsosoktól körülveve nem lehetett a magyar válságot megoldani. Hát ez természetes. Mert természetellenes inkább az volna, ha a mai történelmi nevezetességű válság döntésében, az osztrák császár körül keringő, nekünk idegen légkör áradatában, magyar nemzeti irányban valami erősebb, áthatóbb változás sikeréhez a hangulat biztató lehetne.

Holnap estétől végre Budavárán lesz a magyar király, hogy ősi királyaink otthonában, magyar levegőben, egyedül magyar tanácsosoktól körülveve oldja meg véglegesen e történelmi fontosságú válságot.

Bár ez a tény, a mai képében még inkább csak külső jelentőséggel bír, de e külsőség is erősebb bizalommal tölti el a lelkeket. A nemzet bizalmatlanul kísérte a Burgba a magyar tanácsosokat. Budavárán minden kő, minden emléke, a levegő, a föld mind arról a magyar dicsőségről regél, a mely vérszen és viharon át vívott küzdelmek során is fentartani tudta Magyarországot, hirdelve elpusztíthatatlan voltát.

Itthon tudva a magyar királyt, a végleges megoldást határozottan közelebb látjuk, mint a meddig Bécsben volt. A magyar király itt a maga országában, a maga népe

között, a magyar királyok régi falai közt hamarabb és könnyebben megértheti nemzetét.

Csak hogy végre idáig vagyunk. Hét hete immár annak, hogy a nemzet a maga akaratát a választáson kifejezte s azóta folyton a válság bizonytalanságában van az ország. Másfél hónapja tart a határozatlanság, a mely semmi módon se felel meg a nemzeti ítélet határozottságának. A körülmények kényszerítő erejét ugyan a dolgok igazságos mérlegelésénél, számításán kívül hagyni nem szabad.

Nyilvánvaló volt és minden nyugodtan gondolkodó ember tisztában lehetett vele, hogy a nemzeti akarat szerint való új berendezkedés bizonyos időbe fog telni. Tudjuk, hogy szükség volt bizonyos lebonyolításokra, eltakarításokra, az új többség kormányzó párttá való összeforrásának végleges eredménye se jegecesedett még ki mindjárt egy végleges, közös munka- vagy éppen pártprogramban.

A nemzet türelmét a válság hosszú tartama, mondhatni talán azt is, hogy elnyújtása, meglehetősen kemény próbára tette. Szerencsére azonban a kemény próbát keményen és hűséggel állták azok, akikre a nemzeti akarat érvényesítése hárul. Mig egyrésztől a bölcs mérsékletben tanuságát adták a legnagyobb politikai érettségnek és legteljesebb lojalitásnak, másrésztől diadalmasan ellentálltak minden szétfeszítő törekvésnek, meg nem tántorodtak, soraik meg nem bomlottak, sőt akaratban teljesen egy-

beforrottak. Ilyen körülmények között immár minden további halogatása a válság megoldásának, illetve a nemzet által követelt új rend elfogadásának tökéletesen céltalannak, sőt veszedelmesnek látszik. Minden halogatás immár olyan látszatok mezébe jelenik meg, a melynek a földözése sehol se lehet kívánatos.

A helyzet megérett a megoldásra tökéletesen. Most már csak mérge gyűlhetik a szituációnak; ettől pedig őrizkedni kell, a mikor nemzeinek és uralkodónak egy érdeke, hogy minél hamarabb egészséges állapotok teremődjenek. Mert ez a mostani állapot hamis és kényelmetlen helyzetbe kényszerít mindenkit. Csak bénit és nyugöz: haszna belőle senkinek sincs, de mindenkit akadályoz abban, hogy azt tegye, amit a nemzet döntése értelmében cselekednie kell.

A nemzet tehát savorogva és erősebb bizalommal tekint Budavára felé . . .

— A szegedi mandátum. Szeged első kerületében tudvalevőleg új választás lesz. A szegedi újpárt *Bánffy* Dezső bárót jelöli, ki a múlt cikluson már képviselte ezt a kerületet. A *Tisza*-párt ez ideig nem állított jelöltet s valószínűleg nem is fog. Akadnak azonban bizonyos 48-as basibozukok, a kik a dogmák szörszálát hasogatva azt hangoztatják, hogy a *Bánffy* báró jelöltségét nem lehet támogatniok. Az újpárt vezető-

sége azonban lelkesen készül a küzdelemre, mely valószínűleg *Bánffy* győzelmével végződik.

— A képviselőház állandó igazoló bizottsága a következőképen alakult meg: elnök *Gulner Gyula*, jegyző *Okolicsányi László*. A jelentést a képviselőházban mint előadó *Bernáth Béla* fogja előterjeszteni. A bizottság *Bene István*, gróf *Benyovszky Rezső*, *Copony Traugott*, *Fogarassy Zsigmond*, gr. *Karátsonyi Jenő*, *Mihálovics Endre* ueg-bizó levelét igazolta.

— A főpolgármester lemondása. Tegnap — mint már tegnapi táviratunkban közöltük — egy a lemondott kormányhoz közel álló lap azt a hírt közölte állítólag autentikus helyről, hogy *Márkus József*, a székesfőváros főpolgármestere erről az állásról lemondott és az ez idő szerinti belügyminisztertől azonnali felmentését kérte.

Budapesti munkatársunk felkereste a főpolgármestert, hogy a hír valósága iránt tájékozást szerezzen. *Márkus* főpolgármester a tőle szokott nyájassággal fogadta munkatársunkat, kinek körülbelül a következőket mondotta: „Nem tudom, milyen indiszkréció folytán kerülhetett ez a hír a sajtóba. Visszavonulásonról szó esett ugyan már rövid idővel ezelőtt, de a szóban forgó hír ilyen alakban nem felel meg a tényeknek, vagy legalább is időelőttinek kell kijelentnem. Mást most nem mondhatok.“

A „NAPLÓ” tárcája.

Melyik győz?

A férj szembe találkozik az orvossal:

— Nos doktorom, mi baj? Csak nem veszélyes a feleségem állapota?

— No nem, csak nagy kiméletet igényel és egy kis meghülés tüdőgyuladást okozhat. Ha azonban szépen ágyban marad pár napig, úgy nincs semmi baj.

— Köszönöm, felelt sietve a férj és azon gondolkodott, ne sugná-e meg titokban az orvosnak, hogy jelentse ki halállal végződhető könnyelműségnek, ha az asszony egy héten belül fölkel. Így legalább eszenének attól a drága báltól, melyre oly lázasán készül az asszony. Hiszen a doktor is férfi, bizonyára pártolná a szándékot és eszmét.

— Ej, mégse! Gondolta a férj.

Mégis csak idegen az a doktor; minek adja tudtára, hogy nézeteltérés van ama bál s főképp a toilette kérdésében. Majd inkább az asszonynyal beszél okosan, mert hisz uramfia, ha jól értette, mintha említett volna is valamit az az asszony az otthon maradásáról. Valahogy óvatosan, ha szóba hozhatná. Nem lehet ám ajtóstul berontani, az asszonnyéppel nem lehet tréfálni még akkor sem, ha félig meg van halva. Szépen kell beadni. Halkan lép be hát az elsötétített szobába, hol ünnepi díszben fekszik az asszony.

— Minek jön oly halkan, fejembe akarja verni tán, hogy haldokló beteg vagyok? Talán nem is bálná?

— Azt hittem édes, alszik, nem akartam zavarni.

— Lehet is itt aludni. Ezek a gyermekek, ez a Pisti folyton úgy lármáz ott künn. Ha én beteg va-

gyok, a ház is felfordul — magától felfordulhat minden. Nekem még meghalnom sem lehet.

— De hiszem nem is akar lelkem meghalni. Örizzem is az Isten attól. Hisz nem szereti — most mondta, hogy ne képzeljem haldoklónak. Meg aztán a gyermekbe nem lehet visszafojtani a jókedvet — nincs még annak annyi esze . . .

— Van annak mindenre esze. Titokban ellopja a maga dohányját és cigarettázik. Láttam a multkor is, meg akartam verni érte és elfutott. Ennek is maga az oka. Csak annyi esze van, hogy olyan helyt tartja a dohányt, hol a gyermek is hozzáfér.

— Ne izgassa föl magát, kedvesem, majd vigyázok jobban. De ez a sok beszéd talán megárthat, pihenjen.

— Mj a szobában eleget fogok pihenni, szól az asszony melankólikusan.

— Mily sötét szavak, kedvesem. Beszéljünk vidámabb dolgokat.

— Engem nem érdekel semmi. Nincs nekem kedvem a léhaságra. Megöl a kételkedésével. Soha sem hiszi el, hogy beteg vagyok. Nincs nekem kedvem semmire.

— Hogy lehet így csüggedni! Ilyenek az asszonyok. Már a báltól is lemondott . . . pedig látja, annyit készültünk — úgy vártam.

A férfi politikával él és úgy beszél, hogy az asszony lehetőleg hálás legyen. Mintha legszebb reménye pusztulna el, hogy nem mehetek a bálba. Ártatlan hazugság s ha az asszonynak is kedvében járhat — megbocsátják az égben.

Az asszony is politikával él. Adja a bánatot, a szomorút. Tudja, hogy ilyenkor sokat kivihet. Hát mélabusan szól:

— Nem, nem bálozhatunk, nekem semmi kedvem.

Ez a nyilatkozat a félhivatalos hírek nem cáfolata, hanem meg-erősítése. Márkus főnyelg beadta lemondási kérvényét, de gróf Tisza István belügyminiszter nem fogadta el, hanem az elintézését utódjára hagyta. Mi azt hisszük, hogy a kormányváltás nem ok arra, hogy Márkus lemondjon; ő tisztjét becsületesen és pártatlanul tölti be és nincs ok, hogy a főpolgármesteri állás várható eltörléseig más üljön a főváros főispáni székébe.

A politikai válság.

— márc. 20.

A király idehaza van és ma, Kossuth Lajos halálának évfordulóján hozzáfogott a kibonyolítási munkához. Kibonyolítási munka? Szinte azt hisszük, hogy inkább összegabalyítási munka, mert a szálak még mindig Tisza és Khuen kezében futnak össze és Tisza csak úgy járul mindenki előtt és mögött a király elé, mintha még mindig valóságos és nem lemondott, ideiglenes miniszterelnök volna. Igaz, hogy Tisza ajánlotta gróf Andrássy Gyulát utódjául, de nem azért, mert helyesli a koalíció törekvéseit és a nemzet ügyét akarja előbbrevinni, hanem pusztán azért, mert neki rögeszméje, hogy nem a nemzet, hanem gróf Andrássy Gyula buktatta meg a szabadelpvűpartot és hogy neki kötelessége volna a 67-es alapot megmenteni és nem a nemzet akaratát teljesíteni. Ezért fog Andrássy, mint első a király elé menni, de már nem mint homo regius; mint ilyen régen befejezte küldetését; ma azért, hogy hívják, hogy felkínálják neki a kabinetalakítást azzal a programmal, melyet a király szab ki és nem azzal, melyet a szövetségelt ellenzék állapított meg. Miután Andrássy Gyula teljes egyetértésben és állandó összeköttetésben van a szövete-

zett ellenzékkel, a válság sorsa még a mai nap folyamán eldő. Ha gróf Andrássy Gyula elfogadja a megbízást, a válságnek vége; akkor nemcsak kormány lesz, hanem béke is, mert Andrássyt a többség készséggel támogatja és viszont ő csak a többség álláspontja értelmében vállalja a megbízást.

Tiszának persze az volna kedves, ha Andrássy egyszerű és rideg nemet mondana a királynak, mert ezzel eldől, hogy sem diszsidens, sem senki más az ellenzék többségéből nem vállalja a kabinet-alakítást és újból a régi gárdistákra kerül a sor. Tiszáéknak erre az esetre is kész tervük van, melyet még ennek a hétnek a folyamán akarnak kierőszakolni; a hét végére meg akarják csinálni az ugynevezett hivatalnokminiszteriumot, melynek fejeül Burián István bárót, a közös pénzügyminisztert szemelték ki. Azt, hogy gróf Zichy János lesz a miniszterelnök, szintén a szabadelpvűek terjesztik. A híresztelésnek nincsen semmi alapja, csak arra való, hogy az ellenzék liberális elemei megijedjenek és azután megváltásképpen fogadják Burián, Tisza, Fejérváry és társaik liberális hivatalnok kabinetjét, melynek célja volna valahogy újoncokhoz jutni és egyebekben nem törődni az ország dolgaival.

Ezt a kedves tervet azonban Andrássy nagy könnyen keresztelheti, még ha nem is fogadja el rögtön a felajánlandó miniszterelnökséget és a rátaí rá is beszél, hogy arra az esetre, ha nem lehet a királyi programot elfogadni, ne vonuljon vissza, hanem vállaljon újabb közvetítő szerepet és legyen másodizben homo regius, hogy legalább a válság további intézésére befolyása legyen s ne mindig Tisza vigye a szót a királynál. Nem lehetetlen, hogy Andrássy hajlik erre a rábeszélésre és akkor

újabb alkudozások folynak majd az ellenzék többséggel.

Andrássy és Tisza a királynál.

Gróf Tisza István néhány perccel 9 óra után járt már a királynál és mintegy félórát időzött a várpalotában. Visszajövet a várakozó hírlapíróknak csak annyit mondott:

„Ajánlottam a királynak gr. Andrássy Gyula meghívását; egyebet nem mondhatok.“ Andrássy Gyula déli egy órára kapott meghívást. Más kihallgatás a mai nap folyamán nem lesz.

Hegedüs Sándor — főrend.

Állítólag a mai kihallgatás során aláírta volna Ő felsége a király Hegedüs Sándor kinevezését a főrendházba. Természetesen nincs módunkban a hír valódiságát ellenőrizni, de mindenesetre följegyezzük, mert sok benne a valószínűség.

Az ellenzékéről.

Az ellenzék izgalommal, teljes várakozással néz a déli kihallgatás elé, a mely fontos és messzekiható következtül elhatározásnak lesz a kerete. Gróf Andrássy Gyulát gróf Tisza István miniszterelnök negyed tizenegy órakor kereste fel s néhány percig időzött nála, hogy közölje vele a kihallgatásának óráját és mindazt, a mi ezzel kapcsolatos. A miniszterelnök távozása után gróf Andrássy Gyula azonnal értesítette telefonon Kossuth Ferenczet arról, hogy meghívott a királyhoz.

Kossuth Ferencz ugyan már nem ágyban fekvő beteg, de a szobáját eddig nem hagyhatta el. Délelőtt közel két óra hosszat időzött nála gróf Apponyi Albert, a ki már a szövetségelt ellenzék elnökének a vendége volt, a mikor gr. Andrássy Gyula telefonüzenete megérkezett. Természetesen ez képezte a beszélgetés tárgyát, de reményt egyáltalán nem fűttek hozzá. Gróf Ap-

ponyi Albert különben a teljesen elére állított helyzettel s annak le-
hető konzekvenciájával foglalkozik abban a beszédeben, melyet ma délután tart a Kossuth-emlékiakomán s amelytől nevezetes kijelentéseket várnak az ellenzék jövő magatartását illetőleg.

A függetlenségi pártkörben mára délelőtti órákban ma többen jártak, köztük Ugron Gábor is. Ilyen ideges, türelmetlen és felháborodott még a chlopii hadiparancs kiadása idején sem volt az ellenzék. Egyértelmű az a nézet, hogy minden más megoldás, mint a mely az ellenzék álláspontjára helyezkedik, nem állhat meg s minél erőszakosabb eszközökhöz nyulnak a nemzeti önérték és önállóság lebéklőzésára, annál szégyenletesebb lesz a kudarcuk. A pártkörben szó volt arról a kombinációról is, hogy gr. Zichy János kerülne a reakciónáris kabinet élére. Ez ellen a néppárti képviselők is tiltakoznak:

— Gróf Zichy János mindenizében reakciónáris politikus, de az alkotmány ellen ő nem kapható eszköznek. — Lehetetlen is, hogy akadjon magyar ember, a ki arra vállalkoznék, hogy rendeletekkel kormányoz. Ezt elsőpörné a föld színéről az ország haragja és megvetése.

A háboru.

Budapest, márc. 20.

A Daily Telegraph jelenti Jókohámából tegnapi, hogy a japánok tegnap az indokina partokon nagy viharban egyik torpedóuzójukat elvesztették.

Budapest, márc. 20.

A „Daily Telegraph“-nak jelentik Tokióból tegnapi: A japán idegenek a negyedik belső kölcsönből 50 millió jent jegyeztek. Remélik, hogy ezt a kölcsönt ötszörösen tuljegyzik. Az oroszok,

— Egek! Ez tulságosan jól kezdődik, szinte félek, gondolja a férj. Hanem azért derült arccal közeledik az asszonyhoz, leül az ágy szélére.

— Jól indul — elmélkedik a beteg asszony és hogy hatásosabb legyen, szeméit törölgeti.

A férfi boldogan nézegeti, majd párnáját igazgatja, miközben megöleli.

— Nincs is abban semmi öröm, lelke csak gond, baj és kiadás, ha ez ember bálozik — felel a férfi Jobb itthon a gyermekekkel, ugy is oly rosszak.

— A lányok is haraguszna, ha az asszonyok elfoglalják a táncosait.

Igaza van, kedvesem — szól a férj. Maga ügyes, szép lány volt — eleget is bálozott. Mi már kezünk öregedni.

— No, azt hiszem még negyven évem nem azt jelenti, hogy el kell temetkezniem — még megállok a helyemet a lányok közt is.

— Büszke is vagyok mindenkor

magára, édes. De hát éppen azért ilyen szép, fess asszony, minek rontsa el a lányok szerencsáját, most rajtuk a sor, férjet fogni a bálokban.

— Szemrehányás, célzás akar e lenni?

— Hová gondol! De a mai világban így van, lelke, a mi korunkban még ideálisabb volt az ifjúság — szólt békítőleg a férj.

— Számítsa magát, a hová tetszik, de engem ne vonjon bele egyre. Meghiszem, hogy magának az tetszenék, ha begubóznám magam és soha a kapun se mennék ki. Hiszem tökéletesen.

— Csak azt mondanák reá, milyen jó anya. Mindig otthon ül, családjának és gyermekeinek él.

— No azt hiszem, még nem modhatta soha senki, hogy jó anya ne lennék. Nézz meg akárki a házamat, a gyermekeimet... Kifizette-e a szabónőt? Tegnap hozta haza a gyermekek fehér ruháját.

— Még nem, felelt a férfi. Mennyi volt?

— A kicsinek, tudja, miből csináltattam? Egy méterrel többet rendeltem a bálruhám szövetéből az nagyon bájos lesz.

— Megrendelte? kérdi a férj visszafojtott lélegzettel.

— No hát természetes. Csak nem képzél olyan naivnak. Tudja, ez mégis borzasztó, a milyen maga egy idő óta. Csak próbára akartam tenni. Hadd lássam, ha én valóban — Isten őrizzen, kedély beteg lennék, — volna-e rá lelke, hogy elpusztulni lásson a szemé előtt. Tenne-e egyetlen lépést, hogy szórakoztasson. Volna-e valami eszméje, hogy menjünk fde, vagy oda.

— Itt van, próbára tettem, — éppen az a bál következett. Hát igyekezett-e rábeszélni, fölrázni tompa csüggedéséből? Mondhatom, nagyon jól megismertem! Tűrhetetlen az életem.

— De édesem, csak most olyan ideges, a betegsége okozza. Eddig nem beszélt így.

— Mert türtem nap-nap után. Elég volt. Beteg sem vagyok. El

fogok menni a bálba, bármit tesz. Még akkor megrendeltem a ruhaszövetet. Tessék kifizetni. Holnap föl is kelek, ma még csak az oldalom fáj, az nem jelentékeny.

— Épen az a veszedelmes, kedvesem, én nem ellenzem a bálba menést, el fogunk menni, de ez az oldalszurás aggaszt.

— Látja, mégis jó ember maga, csak annyit ne szeszélyeskedni. A mi pedig az aggodalmait illeti, kedvesem, maga csak doktor juris.

— Természetes, hogy a házi-orvossal fogunk előbb értekezni. Még csak négy napunk van a bálig.

— Nagyon kedves magától, de igazán egészen jól érzem magamat. Pistike! — kiált át előbb említett fiának, gyere édeském, vedd a kabátodat, menj a szabónőhöz, mondd, azonnal itt legyen, sürgönyöznünk kell a szövet után.

— Nem megyek... durcáskodik a fiu.

— Menj szépen, édes Pistikém, — gyere sugok valamit, aztán kapsz cigarettát!

kik hegyes vidéken át vonultak vissza, nyomoruságos helyzetben vannak. A japánok egészen körülzárták őket és minden készlet híján vannak, miért is kénytelenek lovaikat levágni.

Budapest, március 20.

A „Matin” jelenti Londonból: Vladivosztokba megérkezett tíz holland típusu tengeralatt járó hajó, melyet orosz közvetítők vásároltak és Franciaországban hajóra tettek.

Budapest, március 20.

A „Newyork Herald” párisi kiadása jelenti: Kuropatkin azt a kérelmet intézte a cárhoz, engedje meg, hogy továbbra is a harctéren maradjon, mert üdvös szolgálatokat tehetne hazájának a harctéren. Kérelmét azonban visszautasították.

Budapest, március 20.

A Reuter-ügynökségnek Oku vezérkarához csatlakozott haditudósítója jelenti e hónap 16-áról: Mután a japánok a természettől igen megerősített Tientinget bevették, a mukdeni harcok fáradságait hamar kiheverték. Mialatt az oroszok folytonosan rendetlenül visszavonulnak, a Kuroki vezérlete alatt álló sereg nyolcvan mérföldnyi fronton üldözi őket, nagy veszteségeket okozva.

Krónika.

A boszorkány.

Kedves kollégáim: a színházi kritikus urak bizonyára nem veszik rossz néven, ha Sardou Viktor szenzációs drámájáról e helyen is szót ejtek. Tartózkodni fogok attól, hogy

— Csak aztán nehogy ismét megcsaljjon! — kiált a gyermek.

A férfi tehetetlenül és némán bámul az ég felé. Hát most mi legyen? — Mégis az asszony győz? Majd elmosolyodik, mintha valami eszébe jutott volna.

— Ma okvetlen ágyban kell maradnia, hogy teljesen jobban legyen, szól feleségéhez. Holnap még egyszer megnézi az orvos és akkor nyugodtan bálozunk. Azzal a férj titokzatosan és gyorsan távozott. Az asszony nyomban fölkel és rendezgette a bál apróságokat. A betegségétől bátran rendezhette, — hiszen semmi komoly baja sem volt.

Nemsokára belépett a házi orvos nagy csodálkozással, hogy már fölkel a beteg. Majd alapos, hosszas vizsgálat után komoly, fontoskodó arccal jelentette ki, hogy föllepett a tüdőgyulladás. Az asszony elsápadt, remegett.

— De doktor, hiszen semmi fájdalmat nem érek már . . .

Az asszony a ráháramlott betegségben egy félóra múlva mozdulatlanul feküdt, fájdalmasan nyögve. A férj részvételt nézte:

— Istenem, add végét, — gondolta titokban. Még csak egy napik tűrhessem e pokoli fájdalmat, míg a ruhára kimondják, hogy oly rövid idő alatt nem készülhet el.

határsértést kövessék el becézett rovatjukkal szemben, amelyet Thália patronátusa alatt olyan sok jó izléssel szerkesztenek. Engem nem is az előadás érdekelt, sem a darab szcénája, sem színpadi hatásának eszközei, minderről hivatott véleményt mond a színházi recenzor, én csupán a Sardou-féle alkotás értékét, jelentőségét keresem a színházi kritikus urak bírálatától távolieső motívumokban.

Bizonyos, hogy Sardou Viktor nem azért írta meg A boszorkány című drámáját, mert a színpadról, a melynek mestere, ideglázító szerelmi regényével akarja izgatni a közönséget. A darabnak úgy morálja, mint tendenciája távol esik a szerelem birodalmától, ennek semmiféle problémáját megoldani nem akarja, legfőképpen arra szolgálatot bizonyít, hogy a szerelem még a vallási fanatizmusnál is hatalmasabb szenvedély. Ezt az igazságot a színpadon már százezre formában bemutatták s Sardou sokkal eredetibb színműrő, semhogy ilyen elcsépezt problémák feszegetésével bibelődnek. Ő most korrajzot akar nyújtani, a felekezeti őrdöngő kalmárjait hozza a színpadra, hogy az egyház bűneit megutáltassa az emberiséggel. Az inkvizíció borzalmait jelennek meg a szemlélő előtt. Fanatizmustól elvakult papok, akik a keresztre mutatva, — üldözik a másvallásúakat s a papokkal szövetségben álló hatalmas világiak, akik résztvesznek az egyház szolgáinak minden bűntevésében. Az egész darab a szeretet vallásának irtó visszaéléseit mutatja be; a ki csak él és mozog benne, az inkvizíció szolgálatában áll, vagy az inkvizíciótól irtózik. A papok szent törvényesége vallási szertartások között itéli halálra az embereket és az ítéletet a fanatizmusban őrdöngő világiakkal hajtja végre, mert az egyház nem pusztít s nem gyilkol, az egyház csak a staffázst szolgáltatja a máglyák gyilkos lánckeréjéhez, térdre borul, imádkozik és füstöl, mert ő a szeretet és könyörületesség istenét szolgálja. S Sardou mesteri formában itéli el az emberpusztítást; a szerelemhez folyamodik, hogy az uralkodó bűnös fölfogás hivatalos öröknek megnyissa a szemét, lelkéből kiüldözze az irtó vallási fanatizmust s hogy így darabjában az a férfi fordítson hatást a máglya kultuszának, a kinek hivatalból kellett naponként veszerne után áldozatot szállítani a máglyához, a templom előtt összesereglett buta tömeg gyönyörködésére.

Ebben a gondolatban csucsosodik ki a darab morálja. A tendenciája pedig végesvégig az egyház bűneink ostromozása, az inkvizíció szörnyűségeinek elítélése, sújtó kritikája mindama gazságoknak, amelyek a jézusi tan nevében a lelki élet hitvány kalmárjai és a velük társult világi hatalmasságok a középkorban elkövettek. A kulturvilág, a haladás szellemét ápoló emberiség hálával tartozik Sardou Viktornak, mert leplezetien nyíltsággal tárja föl az emberszeretet jel-szava alatt lüszött gazságokat. Jól tudjuk ugyanis, hogy a történelemben sokféle szemtvegen keresztül itélték meg a középkori egyház által üztött orgiákat; sőt napjainkban is akadt magyar tudós, aki előkelő tudományos helyen védelmébe vette az inkvizíciót. Ballagi Aladár tanulmányára célozunk, a ki többek közt azzal mentegeti az inkvizítorokat, hogy azok nem is voltak olyan kegyetlen emberek, mert mielőtt a

kinpadra hurcolták az idegen tan hívójét, orvosilag igazolták, hogy a fizikumuk állja a kínzásokat.

Franciaországban évek óta elkeseredett harcot vív az állam az egyház ellen. Ez a harc a jelek szerint az állam diadalával fog végződni, mert az államélet mezejéről teljesen kiküszöbölik és privátéletre szorítják a felekezetiiséget. Sardou Viktor a diadalt óhajtja siettetni. Iránydrámája ebből a szempontból bir jelentőséggel s hiányos a kritika, mely benne egy szerelmi regény lélektanának helyes tételeit, vagy tévedéseit latolgatja. A mórno és a keresztény vár parancsnoka mélyseges szerelmükben nem egyesülhetnek, mert a hatalmon levő elvadult fölfogás lobogó máglyákkal tart féken egy testileg, lelkileg rab-szolgálatra kárhözott, elnyomott nációt, amelyhez a mórno tartozik. A szerelmek jelleme, lélektana e gondolat megérzékítésénél másodrendű kérdés. A főbb a millió, a korrajz, a vallási visszaélések ostromozásának tendenciája.

A boszorkány tehát megérdemli, hogy hosszúéletű legyen a színpadon. Olyan darab ez, mely tökéletes drámai tulajdonságok nélkül is folyton érdekes, hatásos és hasznos marad. A levegőjét ugyanis még sokáig magunkba kell szívunk, hogy eredménytel harcolhassunk a Sardou drámában ostromozott fölfogások ellen.

Viharos városi közgyűlés.

Leszavazták a fizetésrendezési javaslatot.

Kolozsvár, 1905. márc. 20.

A város törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta meg a havi rendes közgyűlést, melyen a bizottsági tagok szokatlanul nagy számban jöttek össze.

Szvacsin Géza kir. tan. polgármester d. u. 3 órakor megnyitotta a közgyűlést, melyen jelen voltak:

A bizottság tagjai közül Apáthy István, Babos Sándor, Böhm Mihály, Benel Ferenc, Betegh Péter, Davida Leó, Dobál Antal, Engel Gábor, Ferenc József, Fekete Gábor, Gámán Zsigmond, Hirschfeld Károly, Heppes Miklós, Hevesi József, Katona András, Kaniz Jenő, Köntzey Imre, Merza Lajos, Merza Gyula, Menyhart Gáspár, Nagy Dezső, Nagy János, Pisztori Mór, Salamon Mihály, Székula Ákos, Szentkirályi Ákos, Szilágyi György, Széchy Ákos, Szilágyi Lajos, Székely Mihály, Tutsek Sándor, Váradi Aurél, Wertheimer Vilmos, Zágoni Szabó Mihály.

A tisztviselők közül Fekete-Nagy Béla, Nemes Ferenc tanácsosok, Bartha János főorvos, Filep Gyula dr. tb. főorvos, Török Imre dr. tb. főorvos, Eszterházy László főjegyző, Gámán József dr. tb. főjegyző, Föder Ottó aljegyző.

Élénkebb érdeklődést keltett mindjárt kezdetben a jövedéki bizottságnak az a javaslata, mely a jövedéki hivatalnál létesített föellenőri állást megszüntetni kéri és ahelyett 4 ellenőri állás beállítását indítványozza. A javaslatot Fekete-Nagy Béla tanácsos adta elő s az a törvényhatóság többsége Tutsek Sándor és Kanitz Jenő felszólalása után elfogadta.

Egyhangulag fogadta el a törvényhatósági bizottság az ugyan-csak Fekete Nagy Béla által előadott ama tanácsi előterjesztést, mely a közbizághídi állatorvosi szolgálat tárgyában keletkezett.

Egyik közbizághídi állatorvos u. i., tekintettel a sertés közbizághídi szolgálatra, az állatorvosi állásoknak egygyel való szaporítását kérte. A tanács azonban nem ajánlotta a szaporítást. A törvényhatósági bizottság ebben az értelemben határozott.

Puskaporos lett azonban a levegő, mikor a szervező bizottság fizetésrendezési javaslatának tárgyalására került a sor.

A mint u. i. megirtuk, a szervezőbizottságban Kis Sándor ker. akad. igazgató indítványt tett volt aziránt, hogy a fizetések rendezésének kérdését kapcsolja ki a szervezeti szabályrendelet átdolgozás alatt álló anyagából és egy általa kidolgozott tervezet alapján már július 1-től kezdődőleg folyósítsák az illető tisztviselők részére a magasabb dotációt, ami évi 35000 korona többlet kiadást jelentene. Fedezettel szolgálna erre a vámjövedékből várható magasabb bevétel, mely a f. év első napján életbe lépett új kezelési rend eredményében az elmúlt 2 hónapban is jelentékenyen meghaladta a múlt év ugyanazon időtartamára eső jövedelmet.

A szervezőbizottság el is fogadta Kis Sándornak ezt az indítványát, mely ily előzmények után a szervezőbizottság javaslataként került a közgyűlés elé.

A javaslatot Fekete-Nagy Béla ismertette és az ügy előzményeit részletesen megvilágító felszólalásban ajánlta azt a részletes tárgyalás alapjául elfogadásra.

A tárgyhöz elsőnek Kecskeméti István szolt hozzá, kijelentvén, hogy nem fogadja el a javaslatot. Kifogásolta, hogy a kikapcsolással megbolygatták a tárgyalás egységét s kétségét fejezte ki a fedezetül megjelölt jövedékre nézve tett számítások realitására nézve.

Indítványozta, hogy a polgári iskola tanárainak és a szolgáknak fizetésére vonatkozó rész kivételével a többi utasítsa vissza a közgyűlés.

Hasonló szellenben szolt Apáthy István is, ki különösen azt helytelenítette, hogy az ügyet nem készítették korábban elé, nevezetesen nem az általános tisztújítást megelőzően kivánták a kérdést rendezni, a mikor ezzel új elemeknek a tisztikarba választását lehetett volna elősegíteni.

Kis Sándor védte a javaslatot s a megyei tisztviselők és más városok tisztikarának fizetésére vonatkozó adatokkal igyekezett kimutatni a sürgős rendezés szükségét.

Lelkes beszédet mondott a szervezési bizottság javaslata mellett Pisztori Mór és ha neki se sikerült a szervezési bizottság javaslatát a bukástól megmenteni, úgy abból nyilvánvaló, hogy ez a javaslat nem tudta a közhangulatot megnyugtatni.

Pisztori után Váradi Aurél szolt a javaslat ellen, rámutatva arra, hogy az csak a tisztviselők egy részének fizetésére vonatkozóan tar-

talmaz intézkedéseket, de a segéd és kezelő személyzet javadalmazásának ügyét egészen figyelmen kívül hagyja, már pedig az e kategóriába tartozó kisebb tisztviselők leginkább rászorulnak a segítségre.

Tutsek Sándor szintén ellene szót a javaslatnak s indítványozta, hogy megfelelő átdolgozás végett adassék az vissza a tanácsnak.

Kiss Mór dr. az előtte szólókkal polemizálva, a fizetésrendezés sürgősségét igyekezett kimutatni, azt hangoztatva, hogy a netáni tévedések a részletes tárgyalásnál úgy is megkorrigálható.

Genersich Gusztáv dr. a javaslatnak orvosi fizetésekre vonatkozó részét vette kritika alá. Ekkor már egyre türelmetlenebb lett a hangulat s a bizottsági tagok egy része már szavazást kívánt.

A polgármester már fel is tette a kérdést szavazásra, mikor Szentkirályi Ákos szólásra jelentkezett és igen sajtáságos okoskodás kíséretében azt indítványozta, hogy a fizetések felemelése egyelőre, a meg egyezésig csak pótlék alakjában történjék.

Keeskeméti rövid, de velős záróbeszéde után, végre 6 óra tájban a kérdés feltevésére került a sor.

Az elnöklő polgármester először Tutsek Sándor halasztási indítványát bocsájtotta szavazásra.

E mellett 13-man álltak fel.

Ekkor tehát a szervezési bizottság javaslata és Keeskeméti István azzal szemben tett indítványa kerültek szavazásra. **A szavazásnál mind a két álláspont mellett 23—23 városi képviselő állott fel.**

Lett erre aztán irtózatosszerű zürzavar. Némelyek tévesnek állították az összeszámítást. Mások a polgármestertől kívánták, hogy mint elnök döntse el a kérdést. Ismét mások ezzel szemben arra utaltak, hogy a polgármester érdekelt s így nem szavazhat.

Végre Szvacsina nagy zajban 10 percre felfüggesztette az ülést. A 10 perc alatt különböző irányban kapacitálások folytak a vitás kérdés megoldására s a végén abban történt megállapodás, hogy a kérdés, illetve az összes indítványok felett újból szavaznak. A 10 perc leteltével aztán valamivel csendesebb hangulatban folytatták a tárgyalást, illetve megejtették a szavazást. A polgármester először ismét a Tutsek-féle indítványt bocsájtotta szavazásra, **a melyre most már 22-en szavaztak.** A mivel szemben az ellenpróbanál 20-an álltak fel. Így tehát a fizetésrendezési javaslatot visszaadták a tanácsnak.

Ezzel aztán 7 óra tájban véget ért a közgyűlés, mely ma folytatni fogja tanácskozásait.

Az orosz forradalom.

Irta: Bárány Dezső.

Az orosz forradalom immár kétségtelen.

Eddig nem hittek benne az emberek és különösen azok nem hit-

tek benne, a kik az orosz viszonyokat ismerik. Kétkedésüknek volt alapja. Mert miben nyilvánul az orosz forradalom?

Nem abban, a miben más forradalmak. A forradalmakat a népek csinálják. Forradalom csakis az lehet, a mikor a néptömegek törnek a rájuk nehezede hatalom ellen és igyekeznek azt magukról lerázni. Már pedig Oroszországban az egyetlen január 22-én is inkább monstruozus kérvényező küldöttség volt a tömeg, a mely nem is követelt, hanem csak könyörgött és ehhez képest az érzéketlenségig menő türelemmel viselte a közötté végzett állatias öldökiést, gyilkos pusztítást.

Ezt a forradalmat az egymást követő, rendszeren ismétlődő merényletek teszik. Ez az egyöntetűség és tervszerűség a külső megnyilvánulása a forradalomnak, mert merényletek voltak ennek előtte is. De addig, a míg a múlt évtizedekben volt merényletek elkövetői mögött semmi egyéb, mint a „nihil“ örölete állott, ezeknek a mostani merényleteknek a háttere, milliányi néptömegek átértett szenvedése és vágya a szabadság felé.

A nihilista merénylőket a nép gyűlölte. A gyilkosság örültjeinek tartotta őket és így is bánt el velük, a hol a keze ügyébe estek.

A belügyminiszternek, kormányzóknak és nagyhercegek mostani gyilkosai azonban a nép szemében magasztos hősök, hullámverései Gork tengerének, a mely hullámverések odacsapódnak a zsarnokság falához és ha megis törnek rajta, mégis kiszakították, letörték a fal tégláinak egyikét.

Amikor Szergiusz nagyherceg vére leömlött az utcán, akadtak emberek a bábész tömegben, a kik bemártották ujjukat és keresztet rajzoltak vele a falra, mondván:

— Ez a kereszt fogja Oroszországot megváltani!

Ezeket a merényleteket a maguk lényegében a tömegeknek ez a rokonszenve avatja forradalomná, a mely a maga belső mivoltában épp oly különös, minden más forradalomtól elütő, mint amennyire ezektől külső megnyilvánulásában különbözik.

Sajtáságos volt Oroszország fejlődése ebben a tekintetben. Eleinte be sem engedte, be sem vette a Francia országból kiindult népszabadságot. Addig, a míg a világ összes népei végső erőfeszítéssel, óriási áldozatokkal küzdöttek akaratuk érvényesülésének jogáért, Oroszország nagy tömegével minden percben kész volt ott teremni és elnyomni a szabadság érvényesülését. Erre mindig kész volt Oroszország, a mit nem úgy kell értelmezni, hogy a cár, hanem úgy, hogy Oroszország, annak minden számbavehető tényezője. Ahol nem ily irányban fejtette ki hatalmának erejét, mint például a balkán államoknál, ott érdeke tartotta vissza ettől.

Ugyszólván erővel hunyta be a szemét, hogy ez a nap ne érje és lásson. És ez a magára erőszakolt vakság mely közönyben hagyta a polgári világ szabadságharcának ideje alatt és csak most nyílt ki, amikor immár a szociális mozgalmak világát éljük.

Igy esett azután, hogy Oroszországban a polgári és szociális forradalom találkozott, hogy egyesült erővel végezzen közös ellenségével: az autokratizmussal.

Mit fog eredményezni ez a fejlődés egy szakot átugró forradalom, amikor a cárizmussal már készen lett, oly kérdés amire csak a jövő adja meg a választ.

Gondolatok Kossuth halála évfordulóján.

Március 20.

— márc. 20.

Ma van Kossuth Lajos halála napjának 11-ik évfordulója. Gyásznapja ez a magyar nemzetnek, mely legnagyobb fiát temette el Kossuth Lajosba. De igaza volt a megdicsőültnek, mikor megjósolta, hogy eltemetésével kezdődik feltámadása. Fel is támadott halhatatlan lelke fenséges eszméiben, melyek a nemzeti evangéliumot alkotják. Ezek az eszmék ott élnek minden magyar szivben, ott vibrálnak a közgondolkodás lüktetésében.

A Kossuth Lajos neve megszűnt pártzászló lenni, hanem átalakult a nemzeti gondolat legfenségebb incarnációjává, melyben összeforr az az egész gondolatvilág, mely a magyar haza nagyságát, dicsőségét, fényes jövőjét jelenti.

A Kossuth Lajos egyénisége a történelemé, nevének dicsősége minden magyaré, eszméi a jövődjé. Imádkozunk, hogy e jövődjé mielőbb jelenné legyen.

Ugy áld meg az Isten, a milyen buzgó a fohásunk és a milyen becsületes a tevékenységünk ezért.

Amen.

Egy öreg 48 as.

Irodalom.

Maxim Gorkij.

Irta: Szöcs Géza dr.

Csak Oroszországban történhetik meg, hogy valakit megválasztanak akadémiai tagnak s pár hónappal utóbb érvénytelennek nyilvánítják a választást, — mert a költőnek szabadelvű írásai nem tetszenek a hivatalos köröknek.

Oroszországban minden hivatali engedélyhez és helytartósági jóváhagyáshoz van kötve; nem csoda tehát, ha a muzsa is csak rendőrségi engedéllyel csatogtathatja szárnyait a fantázia levegő-egében.

S mégis: csodálatos dolog! egy népnek újabb irodalma sem mutat föl oly eredeti önálló tehetségeket, mint az orosz. Az autokratikus kormányforma megbénítja ugyan a po-

litikai eszméknek parlamentáris vagy publicisztikai uton való terjesztését, de épp ezért sehol oly sokat mondó s a sorok közt is oly jelentős szépirodalmi műveket nem találunk, mint az oroszoknál. Sajátos mélabu az, mely az oroszok népdalain, népmeséin átvonul. Az évszázados szenvedések keserve tompa, elfojtott hangon szólal meg a balalaika hurjain, s a szegény muzsikus épp olyan bus dalokat énekel, mint a nemes ur, a kire szintén áthat a szomorú kesergő mélabus hangulat.

Puskin, Turgenyev és Gogol képezik azt a triász, melyre büszkén gondol minden orosz; s az újabb nagyok, köztük a szent öreg Tolsztoj, a nagy moralista és emberbarát, szintén a világirodalom jelesei közé tartoznak.

Potapenko, s a jeles megfigyelő Csehov képezik az átmenetet a legújabb nagysághoz, Maxim Gorkijhoz. Csernyevszky és a többiek is egészen az új irány szolgálatában állanak. Az új irány majdnem egy csapáson halad azzal, a melyen az olasz veristák indulnak.

Gorkij erős megfigyeléssel, az életnek hü festésével vonta magára a figyelmét; a külföldi írói versenyezve fordítják és ismertetik műveit és bámulni lehet azon, hogy a beteges író, mily egészséges életfelfogással és az erkölcsi erőnek mily nagy mennyiségével rendelkezik.

Az orosz kedély sajtáságosan különbözik a nyugateurópai ember kedélyétől. Van benne valami sajtáságos naivitás, a mely megmarad még azoknál is, a kik pedig nagyobb mértékben rendezkednek az orosz jellemnek másik sajtáságával: a ravasszággal, a mely az orosz életnek sajtáságos körülményei folytán önkénytelenül is kifejlődik.

Az ingadozó, határozatlan orosz talán legpompásabban festi Csehov az ő Lajevszkij-ével; s mégis csodálatos dolog, hogy az orosz írók egyénisége oly határozott s a felvilágosodás és polgárosultság magasztos céljaiban mily kitartó és őnzet'en.

Példájuk és lelkesültégük vonz, és már-már áthatol még a hadsereg rideg korlátain belül is. A tiszték inkább várfogságba és Szibériába mentek, minthogy testvéreik, barátai, az egyetemi polgárok ellen vezényeljék századaikat és szakaszaikat; és a Baranzov Verához hasonló nők készek még ismeretlenül is száműzetésbe követni a liberáliszmus vértanuit. Hajnalodik immár Oroszországban is és nem sokára talán eljön a világos reggel. S ha eljön, első sorban az írókat fogja köszönteni, a kik eljöhetsén oly buzgón, oly elszántan munkálkodtak vala.

*

Az „Éjjeli menedékhely“-et Gorkijnek e világhírű művét igen sokan tulságosan sötétnek és a túlzott verizmus termékének tartják. Igaz, hogy a megrázó, a lélekre

végtelenül lehangoló hatással bíró mű sok tekintetben tulatesz még az olasz veristák munkáin is, de nem kell elfelednünk azt, hogy míg például Zola és hű követői, az olasz veristák: Rovetta, Verga, Fogazzaro és mások, igen gyakran keresvekeresik, úgy szólva kikényszerítik alakjaikat és helyzeteiket, addig Gorkij mindig a való életet festi és legtöbbször éppen egy allegorizál, mint az ötvenes évek magyar írói, élükön Tompa Mihályal.

Megkínzott Natasája nemcsak a szenvedő leányt, de a szenvedő, elnyomott orosz népszabadságot is jelképezi, s hogy mily melegen tud érezni népe iránt, mutatja a „Hős“ című elbeszélése, mely a derék, becsületes, kitartó és kötelességből a zsarnoki hatalom érdekében küzdő orosz katonának valóságos apoteozisa.

*

Gorkijnak életpályája egy a szenvedéseknek, mint az előre nem is sejtett, meglepő eseményeknek folytonos sorozata. Mint maga is elbeszélte, volt minden: iparosinas, hajószolga, házi tanító, néptanító, magánhivatalnok. Mint író, tüneményesen haladt és tisztességes vagyont is szerzett. De szenvedései mégsem érték véget. Pár évvel ezelőt Kaukázusba száműzték, mert írásai nem tetszettek sem a rendőrségnek, sem a mindenható kormányzásnak. 1902. évi április havában kezdte meg száműzetését, de már egy év múlva kegyelmet nyerve, Moszkvába, majd Pétervárra ment, folytatni működését.

Hogy a legujabb időben ismét minő sulyosan bánt el vele a költő iránt semmi tekintet nem ismerő orosz hatalom, mindnyájunk előtt ismeretes.

Pedig nagyon téved, a ki Gorkijt forradalmárnak hiszi. Nem a forradalom, nem a nihilizmus embere ő, de férfias szabadságnak, a szabadelvű alkotó haladásnak. Sokkal inkább hazafi, mint sem hazáját feldulni, megsemmisíteni szeretné; azonban legfőbb kívánsága volna népét, hazáját szabadnak, bolognak látni. Ámde Oroszországban liberálizmus és nihilizmus között nem ismernek különbséget. A zsarnoki hatalomra nézve mindkettő veszedelmes; ezért kell szenvednie Gorkijnak, a hazafinak, épp úgy, mint a hazátlan, felforgató szándékkal alattomosan működő nihilizmus vezetőinek.

Nem szabad párbajozni.

— Jelenet. —

Az országos párbajellenes szövetség már ismét gyülekezett és ismét kimondotta, hogy újabb mozgalmat kell indítani a párbajok megszüntetésére.

Karddal, légynélküli pisztolyal és teljes bandázsszal fölfegyverkezve vagyunk bátrak ezt a gyűlést a következőképpen elképzelni:

Az elnök: Tehát senkinek nincs kifogása az ellen, hogy a duellumok

megszüntetése módozatai előmozdítása végetti bizottság tárgyalásokat kezdhesen a kéjgáz-szervező albizottsággal, mert csak ilyen eszközök igénybevételeinek lehetőségei és az általmi módozatok biztosíthatandják a kilátásba helyezendett sikert.

Egy tag: Nekem némi módoztatni valóm volna, mert . . .

Egy másik tag (félhangon): Ez titkos párbajozónak néz ki.

Az első: Tessék? Ön gyanusítani merészel engem? Egy ilyen duzzadt máju egyén . . .

A második: Ezt a sértést nem tűrhetem el, mert nem volna az országának olyan uri kasszinója, a mely ezek után megtürne kebelében. Én nem . . .

A harmadik tag: Kérem, itt nyilvánosan sértegetik egymást a tagok. Alapszabályaink 2953. pontjairól hivatkozással, felkérem az elnök . . .

Az elnök (önmagából, arcából és székéből kikelve): Kikérem magamnak, hogy elnöki teendőim körül bárki is utasításokat merészelne . . .

Negyedik tag: Az elnöktől ilyen hangot nem vártunk volna, de nem is tűrünk!

Az ötödik: Hogy merik itt az elnököt sértegetni. Ez krakélerség. (Nagy lelkiyugalommal hátra boxolja a negyedik tagot.)

Egy számozatlan tag: Hallatlan. Ilyen botrány még nem történt a történelemben. Tettlegességre vetemedtek egy gyűlésen. (Hirtelen felricskázza az ötödiket.)

Az elnök: (ordít): De uraim! (Hangja elvesz a süketítő zajban. Kis szünet.)

Az első: Borzasztó brutalitások! Letépték a balfülemet. (Vaktában rug.)

Egy tag (miközben jobbra-balra pofoz): Na de ennyire nem urainak lenni az akaratumnak és érzelmeiknek. Nahát . . .

(Valaki a gyomrába könyököl és hirtelen eláll a lélekzete. Általános verekedés. Ilyen hangok hallatszanak):

— Adják vissza a balszememet! Nekem arra még szükségem lehet.

— De kérem, kinél van az orrcimpám?

— Jáj, a térdkalácsom!

— Tagtárs, ne lépjen a hasamra, inkább a gyomromat üsse!

— Ugyan kérem, kiszakad a nadrágom, ha úgy rug!

— Önnek szög van a cipője sarkában, amely egy darab bőrt lehuzott rólam!

— Jujj, de fájj!

— Tegye vissza a bokacsontomat!

(Újabb kis szünet. A tagokat lassankint elnyeli a tömeges provokálást jelentő névjegycsereáradat. Másnap harminc párbaj és harmadnap újra összeül a párbajellenes szövetség.)

Már ez így megy.

Boyár.

A NAPLO telefonszáma:
Szerkesztőség: 503.

LEGUJABB.

— A „NAPLO“ távirati és telefon-tudósítása. —

A király álláspontja.

Budapest, márc. 20. (Saját tud.) Disszidens körökben elterjedt hírek szerint a király a katonai kérdések tekintetében a zászlóra és jelvényekre vonatkozólag kielégítő engedményeket hajlandó tenni és beleegyeznek a magyar szolgálati nyelv (ezrednyelv) életbeléptetésébe. Ezt a hirt a *Montagsrevue* című bécsi katonai körökhöz közelálló lap is megerősíti.

Andrássy és Kossuth.

Budapest, márc. 20. (Saját tud.) Andrássy Gyula gróf mai kihallgatása után (melynek lefolyásáról politikai rovatunkban referálunk) *Kossuth* Ferenczel telefon útján érintkezett. A beszélgetés tartalmáról semmi hír sem szivárgott ki, mindazonáltal annyit meg lehet állapítani, hogy fontos politikai tárgy körül folyt a beszélgetés, mert *Kossuth* Ferenc a telefonbeszélgetés után azonnal intézkedett, hogy a vezérlő-bizottság holnap délután gyűlésre jöjjön össze.

Andrássy előterjesztései Átmeneti kormány.

Budapest, márc. 20. (Saját tud.) Andrássy Gyula gróf mai kihallgatása alapján szerdán délelőtt az egyesült ellenzék plénuma előtt előterjesztést fog tenni, a melyek alapján igyekezni fognak a válságot megoldani. Ha ez nem sikerül, a király átmeneti kormányt fog kinevezni, amely csak a legfontosabb állami szükségletek (Staatsnotwendigkeiten) tekintetében fogja a szükséges törvényhozási intézkedéseket kieszközölni, azonban politikai programot nem fog adni. A királynak szándéka ápr. 4-ikéig a válságot okvetlenül megoldani.

Andrássy újabb kihallgatása.

Budapest, márc. 20. (Saját tud.) Andrássy Gyula gróf csütörtökön meg ismét a király elé, amikor már részletes jelentést tehet a politikai pártoknak, a király által ajánlott kibontakozási módozatokkal szemben elfoglalt álláspontjáról.

Politikai összejövetelek.

Budapest, március 20. (Saj. tud.) Ma több politikai tanácskozás folyt az egyik Fejérváry Géza bárónál a magyar darabant testőrség parancsnokánál, melyben Csáky Albin gr., a főrendiház elnöke és Hódossy Imre vettek részt. Ma délután pedig Andrássy Gyula grófnál folyt politikai tanácskozás, melyen Andrássy grófn kívül Széll Kálmán, Darányi Ignác és Hadik János gróf voltak jelen. Ezután Andrássy Gyula gróf a Pannonia szállodába ment a disszidensek körébe.

Megcáfolt kombináció.

Budapest, március. 20. (Saját tud.) Több lap arról a kombinációról adott hírt, mintha Zichy János gr. kapna a királytól megbízást kabinetalakításra. Ezt a hirt ma a „Budapesti Tudósító“ című félhivatalos nyomatos megcáfolja; hasonló módon nyilatkozik, a Zichy János grófnak közel álló „Magyar Állam“, mely föl van hatalmazva annak kijelentésére, hogy Zichy János gróf sem vállalkoznék kabinetalakításra kevesebb engedményekkel, mint Andrássy Gyula gróf. Különben, hogy Zichy János gróf mennyire nem gondol arra, hogy szerepre vállalkozzék a válság megoldásában, annak világos jele, hogy elutazott Abbáziába.

Schöneich tábornagy nyilatkozata.

Budapest, márc. 20. (Saj. tud.) A „Budapesti Tudósító“ ma illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján kijelenti, hogy a Schöneich tábornagy osztrák Landwehr-miniszter hírhedt nyilatkozatáról elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak. A miniszter tényleg beszélgetett katonai kérdésekről, azonban a neki tulajdonított kijelentéseket nem tette és így a vele folytatott beszélgetésről megjelent tudósítások abban a formában, a mint közöltettek, a valóságnak meg nem felelők.

A Kossuth-lakoma.

Budapest, márc. 20. (Saj. tud.) A függetlenségi és 48-as párt minden évben szokásos Kossuth-lakomáját ma délután 3 órakor tartotta meg a Royal-szállodai párhelyiségben. A lakomán számos képviselőn kívül a párt budapesti és vidéki kültagjai, valamint több város és pártkör küldöttsége vett részt. A gyöngéledő Kossuth Ferencet és Apponyi Albert grófot belépésükkor zajosan megéljeneztek.

Apponyi a diszhelyen foglalt helyet. A Kossuth-serleget Tóth János adta át Apponyinak, melylyel Apponyi lángoló lelkesedéssel előadott, hatalmas, gyújtó ünnepi beszédet mondott.

Apponyi beszédében azt mondta, hogy 1894-ben Kossuth halálakor ő egy országos párt nevében mondotta, hogy Kossuth Lajosnak helye van a honalapítók között. A Kossuth-párt programja nem szorítkozik a rideg negáció álláspontjára, ellenkezőleg a párt programja a pozitív munka programja, mely alkotásokra van hivatva. A Kossuth-pártnak azon a programon kell állania, a melyet Kossuth Lajos 1848-ban kifejtett. Minden akadályllyal a párt csak úgy birkózzhat meg, ha vállalva

küzdünk a haza függetlenségéért, hogy méltók legyünk Kossuth nevéhez.

Véres párbaj.

Budapest, márc. 20. (Saj. tud.)
Ma véres kardpárbaj folyt le Faragó Andor vegyész és Sebes Richárd póstatiszt között, melyben Sebes Faragónak egyik fülét vágta le, viszont Faragó Sebesnek mellkasát vágta át 50 cm. hosszú sebet ejtve.

Kőműves-sztrájk Kolozsvárt.

A kolozsvári építőmunkások régóta készülődő sztrájk mozgalmát tegnap kitört.

Egyelőre a Reményik cégnél szüntettek be a munkát, s úgy látszik, hogy a bojkott rendszerét fogják alkalmazni a munkaadókkal szemben.

A sztrájk kitörésének közvetlen oka a munkások egy bizalmi férfinak állítólagos megsértése és a munkából való kizárása volt.

Vasárnap délelőtt ugyanis a munkások bizalmi férfit megjelent a cég irodájában és azt követelte, hogy adja át neki az alkalmazottak névjegyzékét, hogy a közművesek napidíját a pártvezetőség állapítsa meg. Reményik azzal felelt, hogy míg ő lesz a vállalkozó, addig ő állapítja meg az egyes munkások díját, nem pedig a szociálista pártvezetőség. Majd távozásra hívta fel a bizalmi férfit és kiküldte az irodából. Ez a sztrájk előzménye.

Hétlőn reggel az összes munkások letették a szerszámokat s rögtön betérjesztették követeléseiket.

A munka újra felvételének feltételül következő követeléseik teljesítését köztették ki:

1. Reményik Karoly visszavonja a bizalmi férfit szemben használt kifejezéseit.

2. Oránkénti 6 fillér béremelés.
3. A betegsegélyző járulékok $\frac{1}{3}$ részének a munkaadó által leendő fedezése.

A sztrájkolók nyugodtan várják a további fejleményeket, mert a budapesti építőmunkás szervezőbizottság összes elvesztett munkabéréiket megfogja téríteni.

A sztrájkanyaguk a „Lövölde” helyiségében van, hol a helybeli szociáldemokrata-párt és a szervezőbizottság buzdítja őket kitarásra.

Más forrásunk és pedig a munkafelügyelők előadása szerint a közműveseknek a sztrájkra semmi alapos okuk sincs. Állítólag még nem fordult elő tavaszi munkánál ilyen méltányos dotálás. Ugy halljuk, hogy a közművesek bérminimuma napi 3 korona, a jobb munkások fizetése jóval több.

NAPLO.

— Hírek. —

* **Áthárítható-e a vízdíj?** Megirtuk a napokban e címen, hogy a kolozsvári városi járásbíró egy konkrét esetben közbámulatra úgy döntött el e kérdést, hogy nőha a városi szabályrendelet kimondja az átháríthatóságot, az külön szerződés nélkül mégsem foglalhat helyet. A királyi törvényszék mint

felelőse bíróság megváltoztatta a járásbíró fámózus ítéletét és kimondta, hogy a felperes háztulajdonos külön szerződés nélkül is jogosult a szabályrendeletileg kivetett vízdíjat lakójától visszakövetelni.

* **Jegyek a Kossuth-serleg ünnepre.** Az egyetemi ifjuság Kossuth-ünnepélyének rendezőbizottsága az ünnep fénypontját képező matiné jegyeinek árát a következőkben állapította meg: a földszinten, a 8 első sorban egy hely ára 3 korona, azontul 2 korona, a karzaton az első sorban 2 korona, a második sorban 1 korona. Az ablakok egy része páholylá lesz átalakítva és egy páholy ára 10 korona.

* **Az állítólagos szabó-sztrájk.** Több lap megírta a múlt héten, hogy a kolozsvári szabómunkások sztrájkra készülnek. Ma a kolozsvári szabómunkások szervezőbizottságának több tagja szerkesztőségünkben járt és kijelentette, hogy a sztrájkról megjelent hírek nem felelnek meg a valóságnak. Igaz ugyan, hogy ők az ipartestületi szabómester szakosztály elé egy memorandumot terjesztettek, melyben követelik, hogy a kerületi betegsegélyző pénztárba irassák át őket, de arról szó sem lehet, hogy a mesterek egy ilyen, gazdasági érdekeiket nem érintő követelés megtagadásával sztrájkba kergessék őket.

* **Összetörte a malomkerék.** Tég-lás Mihály 30 éves apahidai molnár tegnap a malom kerekai közé esett, miközben a kerek balkezét annyira összezúzta, hogy a mentők kénytelenek voltak a sebesülteket a klinikára szállítani, hol valószínűleg kezét amputálni fogják.

* **Sulyos kutyamarás.** Tegnap délután a Széchenyi-téren egy Balogh Mariska nevű 13 éves kisleányt egy kutya balarcán megharapta. A harapás igen sulyos természetű, a mennyiben a kutya a kisleány arcából tenyérnyi nagyságu húst kiharapott. A megsebesült kisleánynak a mentők nyújtottak első segínyt, majd beszállították a sebészeti klinikára.

* **Véresrevert cigányprimás.** Szomorú vége volt a tegnapi József napnak Antal György cigányprimásra nézve. Antal György hófehérhaju, öreg 80 éves cigányprimás s bizony fürgébben jártak az ő ujjai a szabadságharc idején, a mikor a halálba menő, büszke magyar katonának huzta nagy tüzzel, lelkesedéssel a Kossuth-nótát. Azóta persze sok idő eljárt, sok mulatságon huzta a frisséből Antal Gyuri s most deres fejjel is eljárt a mulatók közé. Így történt tegnap is. A mint vaksötét éjjel a Hunyadi-téren barangolt, egy előtte ismert cselédleány ment hozzá s kérte fáradjon a 19. sz. házba, a hol jókedvű József napozók vágnak egy kis muzsikára. Az öreg cigányprimás engedett is a kérésnek, s felhangolva vén hegedűjének eliazult hurjait, betért a mulatók közé.

A mulatózók azonban úgy látszik inkább egy kis botrányra szomjaztak, mintsem Antal Gyuri nótáira. A leányzót, a ki idevezette az agg cigányt maguk közé vonták, s miután nem akart engedelmessé válni teljesíthetetlen kívánságaiknak, ütlegetni kezdtek. — A vén cigány szíve megesett a leány szorongatott helyzetén, s figyelmeztette a duhaj névnapozókat, hogy ez a leány egy nagy urnál szolgál a ki megboszulja, ha bántani merészlik a cselédjét. — Mig az öreg szóval tartotta a legényeket: a leány elmenekült s a bor gőzétől felizgatott legények — e feletti haragjukban — Antal Györgynek estek neki. Pusztá marokkal letépték az aggyást a földre s agyba-főbe verték, rugdosták. A véresrevert cigányprimás segélykiáltásait meghallotta egy véletlenül arra cirkáló rendőrőrszámár. A duhaj verekedők azonban megsejtették, hogy rossz folytatása lesz támadásuknak s mielőtt a rendőrök elfoghatták volna őket, elmenekültek. A rendőrség nyomukban van már.

* **Hazafias ünnepély.** A kolozsvári kereskedő-tanonc-iskolában folyó hó 19-én, vasárnap egy igen kedves hazafias ünnepély folyt le d. e. 10 órától fél 12 ig. A kereskedő-tanoncok ez évben először fejezték ki a március 15-i nagy nap emléke iránti kegyeletüket nyilvános ünnepélyen. Jelen voltak Kis Sándor, az intézet igazgatója s a tanári karon kívül, dr. Tamási István, a társulat elnöke, Fuhrmann Miklós és Péterfi Mór kereskedő urak.

Az ünnepély programja a következő volt: 1. Himnusz. Énekelte az ifjuság. 2. Nemzeti dal. Szavalta Bucsumán Sándor. 3. Az 1848—49. szabadságharc. Irta és elmondta Jurás István. 4. Czuczur G.: Riadó. Szavalta Rosenberg Lajos. 5. Bem erdélyi hadjárata. Irta és elmondta Petrán Gyula. 6. Tóth K. Előre. Szavalta Kolozsvári István. 7. 1848. március 15-e. Irta és elmondta Vranai Sándor. 8. Rátkay L. Cyprus lombok. Szavalta Beke József. 9. Petőfi a szabadságharcban, Irta és felolvasta Koltor Oktáv. 10. Szózat. Énekelte az ifjuság.

* **Megcsonkított holttest.** Fenes község határában tegnapelőtt virradóra egy borzalmas kegyetlenséggel megcsonkított holttestet találtak. Az ismeretlen ember holttestét valószínűleg szekeren hozták a falu végi erdő irásba, mert a környékben senki sem ismeri a halott embert. Az azonban kétségtelen, hogy a kegyetlenül megcsonkított ember gyilkosság áldozata. A csendőrség megindította a nyomozást, de a csendőrök kutatása eddig még nem vezetett eredményre. A halott ember szürke posztó nadrágot, uj csizmát és fekete kabátot visel. Egyik zsebében a pipáját, dohányzacskóját találták. Másik zsebében egy kék zsebkendőbe kötve huszonkét krajcár volt.

* **Száznegy évig élt.** Nagykárolyból írják, hogy Karácsoni Mihály

birtokos 104 éves korában meghalt. Karácsoni saját elbeszélése szerint 100 éves koráig nem volt sohasem beteg és csak az utolsó években betegeskedett.

* **Tizenöt év óta nem aludt.** Északamerikai orvosi köreiben a legélénkebb érdeklődéssel kísérik most azt az experimentumot, amelyet Treutonban tesznek egy Herpin Albert nevű emberen, aki a saját állítása szerint tizenöt esztendő óta egy pillanatig sem aludt. A dolog annyira érdekelt egy sokszoros milliomot, hogy 40.000 dollárt deponált az álmatlan ember számára, arra az esetre, ha egy hónapig tartó állandó orvosi felügyeletnek veti alá magát s az orvosok is megállapítják az állandó és tartos álmatlanságot. Egy előkelő szállodában már hat orvos vállalkozott is a felügyeletre. Főlváltva virraszt két orvos mindig a sajátságos beteg mellett. Eddig öt nap múlt el s mindez ideig még nem hunyta le egy pillanatra sem a vásra a szemét. Herpin negyvenkét esztendő. Azt állítja, hogy tizenöt esztendő óta álmatlanságban szenved s nem is érzi már az alvás szükségét. Az idők során hozzászokott ehez az állapotához, amely más közönséges halandót az örületbe vagy a halálba kergethetne. Sok orvos vizsgálta már meg s alaposan foglalkozott az orvosi praxisban még soha elő nem fordult emez abnormis tünetmennyel. Valamennyien, a leghirnevesebb orvostanárokkal együtt kijelentették, hogy Herpin állapota megfejthetetlen talány előttük. Nem is látszik meg a beteg, hogy nem alszik soha. Egészséges arcszine van, erős, rugalmas, még vidám is és legkisebb mértékben sem ideges. Altatószerek, mint morfium vagy klorálhidrát, olyan adagokban is, amelyek másoknak veszedelmesek volnának, hatástalannak bizonyultak.

* **Ha bő a kabát.** Egyik fiatal színészünk felöltőt rendelt részletfizetésre valamelyik helybeli szabó üzletében. Olyan volt a felöltő, hogy a sziámi alkirály is felvehette volna. Szép volt, előkelő volt, de a művész urnak még sem tetszett.

— Kérem ez a felöltő jó volna, de nagyon bő.

— Angolos szabásu — mondja a szabó, aki az üzletben levő több vevő előtt restellte ezt a szemrehányást.

— Dehogy angolos. Nem rosszabb ez, hogy angolos legyen. Bő, ha mondom, nagyon bő.

A szabó dühbe jött, le akarta főzni e kellemetlen vevőt és ezt mondta:

— Nem baj az, kérem, majd bele tetszik hizni, mire kitetszik fizetni.

x Minden takarékos háziasszony

figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávé-

behozatali Társaság Fióktelepének

(Mátyás király-tér 12. kitérdő minősé-

ségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak! Telefon!

SZÍNHÁZ

Kedd: A boszorkány. (B. 150. páros sz.)

Szerda: János vitéz. (B. 151. páratlan sz.)

Csütörtök: A boszorkány (B. 152. páros sz.)

Péntek: Az arany patkó. (B. 153. páratlan sz.)

Szombat d. u.: János vitéz.

" este: A tolonc. (B. 154. páros sz.)

Vasárnap d. u.: 11-ik utolsó ifjusági előadás: Julius Caesar.

Vasárnap este: Bob herceg: (B. 155. páratlan sz.)

Szegedi színészek Kolozsvárott. Janovics Jenő dr. április elsején veszi át a kolozsvári színházi igazgatását s virágvasárnapig a szegedi színház több tagját fogja vendégszerempeltetni új színházában. Elsősorban *Mészáros Giza* lép föl, a kivel itt bemutatják *Bródy Sándor* Dadáját, utána *Hettyei Aranka*, a ki viszont „A szobaleány” című bohózat címszerepét fogja kreálni, végül *Parlagi Kornélia* és *Leővey Leó*, a kikkel meg „*Katinka grófnő*” című operett bemutatása fog végbemenni. Rajtuk kívül még *Kiss Irén* és *Szántó Gáspár* is vendégszerempelnek Kolozsvárott.

Szerződtetések. Janovics Jenő dr. a kolozsvári színházhoz szerződtette *Kazal Birit* és *Kuldy Mariskát*, ma agy. kir. operaház énekesnőit, a kiket a belügyminiszter egy évre szabadságolt, továbbá *Vécsey Géza*t, a királyi színház baritonistáját. *Kazal Biri* és *Vécsey Géza* csütörtökön már Szegeden is föllépnek a „*Bajazzók*” operában. *Kazal Biri* Neddát, *Vécsey Géza* Toniót fogja énekelni.

A boszorkány. Sardou új drámája, melynek tegnap esti előadása is rendkívüli nagy hatással folyt le, ma harmadszor kerül színre, páros számú hértelenben.

János vitéz, a népszerű daljáték, melynek minden eddigi előadása felt házat vonzott, szerdán tizenhatodszor kerül színre, páratlan számú hértelenben.

Az utolsó ifjusági előadás ebben az évadban, vasárnap délután lesz. Színre kerül *Shakespeare* nagyszabású tragédiája *Julius Caesar*. Az előadó személyzet már öt napja,

naponként tart próbákat. **Szakács Andor** rendezése mellett, a nehéz menettől darabból. Az előadást bevezető értekezést: *Nicoly Király* kongyeresrendi főgimnasiai tanár fogja tartani.

Főszerkesztő: **Várady Aurél dr.**

Felelős szerkesztő: **Perl Alfréd dr.**

Kiadó „**Napló**” hírlapkiadó-vállalat.

Törvénykezés.

§ Hamis eskü. Érdekes ügygyel foglalkozott tegnap délelőtt a budapesti büntetőtörvényszék dr. Szepessy István elnökielte alatt. A vádlott egy jó családból származó hatvan éves özvegyasszony, *Guttman Laura*, a ki mély gyászban jelent meg a bíróság előtt és folytonosan zokogva hangoztatta ártatlanságát. A vád szerint *Guttman Laura*, a kinek tejkereskedése volt, *Kohn Lajos* tejnagykereskedőtől vásárolta az árut s hol készpénzzel fizetett, hol pedig váltót adott a tartozásáról. Mikor aztán fizetésre került a sor, az asszony nem váltotta be a váltókat, mire *Kohn* bepörölte a vádlottnőt. A kereskedelmi és váltótörvényszék előtt az özvegy kifogásokkal élt, tagadta, hogy a váltókon levő aláírás tőle származik és azt erősítette, hogy írni sem tud. A törvényszék neki ítélte oda a főesküt, *Guttman Laura* meg is esküdt, mire a bíróság *Kohn Lajos* elutasította keresetével. A tejnagykereskedő erre hamis eskü

büntette miatt tett följelentést *Guttman Laura* ellen, a kit vád alá is helyeztek. A tegnapi tárgyaláson a vádlottnő azzal védekezett, hogy ő nem esküdt hamisan, mert csakugyan nem tud írni. Klasszikus tanu volt azonban ellene *Kempner Miklós* írásszakértő. *Guttmané* a vizsgálóbíró előtt is tagadott, a mikor *Saly Dezső* központi vizsgálóbíró a vádlott előtt egy okmányt mutatott föl, a melyre nézve maga *Guttmané* sem tagadta, hogy az az ő kezeirása, akkor a vádlott azzal állt elő, hogy ez az okmány

oly módon készült, hogy *Kohn Lajos* vezette az ő kezét. A vizsgálóbíró erre fölkérte *Kempner Miklóst*, hogy készítsen egy ilyen próbairást, mire *Kempner* a kezébe adta a tollat az özvegynek és ő maga csak szinleg vezette a kezét. *Guttman Laura* mégis olvasható betűket írt.

A bíróság most a tárgyalást fölfüggesztette, a váltókat kiadta az írásszakértőknek, hogy mondjanak véleményt: vajjon a váltókon levő aláírás csakugyan nem *Guttman Laurától* származnak-e?

„Kristály” gőzmosó intézet

Telefon 500. KÖLOZSVÁRT. Telefon 500.

A modern technika legújabb vívmányának megfelelő felszereléssel, tisztán víz és szappannal mos, vasal női és férfi fehérműveket gyorsan a legsebbe kivitelben és előnyös árban.

Elvállal vegyileg tisztítani uri és női ruhane-műveket, selyem és szövet kelméket, kézimunkát, díszdarabokat stb. jutányos áráért.

Csipkefüggönyök 30 kr.-ért darabonként mosva és vasalva.

A ruhaneműek kívánatra díjmentesen elhozhatnak és viszont tiszta állapotban pontos időre hazaszállíttatnak.

A n. è. közönség kényelmére a belvárosban

LASKAI FERENCZ ÉS FIA
ágyne-műek üzletében — Telefon 405.

(Kossuth Lajos és Tivoli-utca sarok) felvételi telepet létesített, hol ruhaátvételeket eszközölnék.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan munkáról és mindenben méltányos árákról, szives figyelmébe ajánlja a belvárosi felvételi telepet és számos megbízatást kér a

„**Kristály**” gőzmosó intézet.

Fehérmű mosva és mangolva 10 kr. kgrmonként.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamattal mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattal mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközölni.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletre vonatkozó felvilágosítással szivesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek
 legújabb szerkezetben kaphatók a Magyar Királyi Államvasutak gépgyárának
 és legjobb kivitelben **vezérügynökségénél**

Budapest, V., Váci-körút 32. szám. Képviselő: **WESSEL LEÓ** Kolozsvár.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Latványosság!

Nagy Könyvcsarnok

Szabad bemenet!

KOLOZSVÁR, Deák Ferencz-utca 4.

Nagy alkalmi árleszállítása a holti árak kétharmada, fele, harmada és negyedére.

Ezen kedvezmény csak rövid ideig áll fenn!

Minden egyes mű felvágatlan és hibátlan új példány.

Árak korona értékben számítandók.

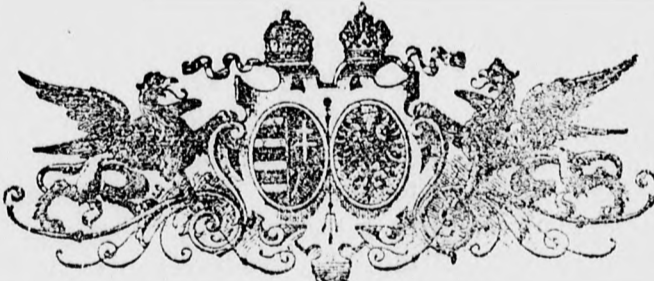
A Z

≡ „Erdélyi Általános” ≡
Takarék és Hitelszövetkezet⁶⁶
 KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót
 is sajátjából fedezi.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
 udvari
 szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-
 tér 14. szám. **Kolozsvár** Mátyás király-
 tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák, (turista, vadász, lo- vaglió, tennis, kerék- pár sth.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista gal- lérok
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű kelmékből, nagy választékban
olcsó, határozott árak.

Fiókraktárak Magyarország minden nagyobb városában.

Telefon-szám 431.